

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

Bakalářská diplomová práce

Karel Plíhal – analytické sondy do písňové tvorby

Karel Plíhal – Analytical Probes Into Song Works

Lucie Zelenková

Vedoucí práce: Mgr. Jan Košulič

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Karel Plíhal – analytické sondy do písňové tvorby* vypracovala zcela samostatně, výhradně s užitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 28. dubna 2016

.....

Lucie Zelenková

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu mé práce, Mgr. Janu Košuličovi za cenné rady, připomínky a odbornou pomoc při zpracování této práce. Velmi děkuji Karlu Plíhalovi za ochotu a zodpovězení mých otázek. Poděkování patří také Pavlu Kudrnovi, DiS. za poskytnutí cenných dobových materiálů a informací.

Obsah

Úvod	5
Stav bádání	7
1. Biografie Karla Plíhala	10
2. Analýza písňové tvorby	14
2.1. Na konečné tramvaje.....	14
2.2. Skončil další fet.....	18
2.3. Mikymauz.....	22
2.4. Ve skříni.....	28
2.5. Průvan.....	32
2.6. Nezeštárlas.....	37
Závěr	41
Shrnutí	47
Summary	48
Zusammenfassung	49
Seznam pramenů a literatury	50
1. Použitá literatura.....	50
2. Internetové zdroje.....	51
3. Rozhovory.....	51
4. Sleeve note.....	52
Seznam zkratk	53
Anotace	54

Úvod

*„Karel Plíhal je písničkářský talent, který se rodí jednou za desetiletí a který má všechno. Je výborný textař, melodik, kytarista a velmi zvláštní zpěvák.“*¹ Těmito slovy komentoval na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let hudební publicista Jiří Černý mladého písničkáře, který si díky svým písním a zejména vítězstvím na soutěžním festivalu Porta rychle získával přízeň nejen folkových fanoušků, ale i hudebních publicistů. Karel Plíhal patří mezi nejvýznamnější představitele druhé generace českých folkařů. Na české hudební scéně se pohybuje již přes třicet let a během této doby se zařadil mezi nejvýznamnější české folkové písničkáře, jako jsou např. Karel Kryl, Jaromír Nohavica, Jaroslav Hutka, Vladimír Merta, Wabi Daněk a další.

V mé práci se zaměřuji na písňovou tvorbu Karla Plíhala z hlediska hudební analýzy. Primárním cílem předkládané práce je proniknout do Plíhalova skladatelského stylu, rozebrat jej z hlediska hudebního i textového, určit jeho charakteristické rysy a shrnout jeho vývoj. Kromě rozboru Plíhalovy hudby se zde zabývám také vývojem jeho hry na kytaru a interpretace.

V první části se věnuji životu olomouckého písničkáře, přičemž se zaměřuji zejména na důležité momenty v jeho hudební kariéře. Stěžejní část této práce tvoří analýzy šesti Plíhalových písní, které jsou řazeny dle doby jejich vydání od nejstarší po nejnovější v rozsahu let 1985 až 2012. Jednotlivé písně jsou vybrány tak, aby poukázaly na žánrový a stylový rozsah písničkářova repertoáru. Závěr práce představuje zhodnocení společných znaků uváděných analyzovaných písní a na jejich základě určení charakteristických rysů Plíhalovy tvorby. Tato část práce také obsahuje srovnání jednotlivých písní dle časové posloupnosti, shrnutí písničkářova skladatelského vývoje a vývoje hry na kytaru.

Všechny rozborů v analytické části jsou doplněny notovými a akordovými přepisy v podobě zápisů ve zpěvnících, které mohou posloužit také jako podklady pro další interpretaci uvedených písní. Jednotlivé rozborů doplňují i kratší notové ukázky názorně poukazující na konkrétní jevy ve skladbách a místy také transkribované ukázky

¹ VONDRÁK, Jiří. *Legends of folk & country*. První vydání. Brno: Jota, 2004. s. 265.

kytarového doprovodu. V zápisu zpěvu u notových ukázek vynechávám pomlčky mezi slabikami slov, to z důvodu úspory místa. V některých případech je ale pomlček využito, protože zde jejich vynechání způsobuje nepřehlednost frázování textu. Jedná se ale spíše o výjimku. Vzhledem ke zřejmosti popisovaných jevů u analyzovaných písní a čitelnosti notových ukázek, neuvádím u prepisů nástroje. K práci navíc příkládám CD se zvukovými ukázkami analyzovaných písní i všech jejich zmiňovaných variant.

Důležitou přílohou mé práce je prepis kratšího telefonického rozhovoru s Karlem Plíhalem, který odpovídal na otázky týkající se jeho tvorby. Další příloha představuje soupis všech nahrávek, a to jak přímo studiových nahrávek Karla Plíhala, tak nahrávek, na nichž se podílel buďto autorsky nebo jako hostující doprovod (jméno autora je uvedeno v závorce za názvem alba). Dále soupis obsahuje jak vydané, tak nevydané záznamy z koncertů přímo Plíhalových nebo těch, na nichž vystupoval a soundtrack k filmu *Rok d'ábla*. Naopak příloha neobsahuje amatérsky natočené záznamy vystoupení z portálu youtube.com, vystoupení Karla Plíhala v televizních pořadech, nezávisle vydané kompilace, inscenace, k nimž složil hudbu a oficiálně vydaná alba z festivalu Porta. Příloha Soupis nahrávek je rozčleněna do tabulek, přičemž každá tabulka zastupuje jednu nahrávku. Jednotlivé tabulky jsou členěny do sloupců obsahujících rok vydání/konání koncertu, vydavatelství, seznam písní, místo nahrávání a jména účinkujících. Pokud se některou z těchto informací nepodařilo dohledat (popř. v případě nevydaných záznamů z koncertů neexistuje), daný sloupec tabulka neobsahuje. V případě nahrávek, kde se Karel Plíhal podílel autorsky pouze u některých písní/na koncertě hrál pouze pár písní, uvádím v daném sloupci pouze tyto konkrétní písně a ne všechny skladby na albu nebo písně jiných účinkujících. To z důvodu ušetření místa. U některých záznamů z živých vystoupení prokládal Plíhal písně povídkami nebo krátkými básněmi. Pokud se v nějaké tabulce vyskytují jejich názvy, jsou napsány kurzívou. V posledním sloupci každé tabulky jsou vždy uvedena jména účinkujících nebo lidí, kteří album nahráli. V těchto případech je za jménem uvedeno jejich nástrojové obsazení, pokud je uvedena skupina nebo formace, nástrojové obsazení není uvedeno. Dané nástroje jsou označeny pomocí zkratek, které se nachází v *Encyklopedii jazzu a moderní populární hudby*². Významy těchto zkratek uvádím na konci práce v kapitole Seznam zkratek.

² MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - Československá scéna*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990. s. 12-15.

Stav bádání

O životě, díle a působení Karla Plíhala se v rámci české literatury zmiňuje několik publikací i diplomových prací. Nenajdeme však žádnou biografii ani knihu zaměřenou výhradně na osobu Karla Plíhala, jeho život a dílo.

Zásadní publikací pro tuto práci je kniha *Písně Karla Plíhala od A do Ž*³. Jedná se o zpěvník, jenž obsahuje texty, akordy i notové záznamy melodií téměř všech písní mimo repertoár z posledních dvou řadových alb *Nebe počká* (2004) a *Vzduchoprázdniny* (2012). Plíhalovy texty k některým písním a úplně první rozhovor najdeme také v knize *Brnkání na duši*⁴. Autorská publikace *Jako cool v plotě*⁵ představuje sbírku Plíhalových slavných říkanek a mikrobásní, kterými autor na živých vystoupeních vyplňuje čas mezi jednotlivými písněmi.

Mezi výše zmíněné publikace a diplomové práce zmiňující se o Karlu Plíhalovi patří například knižní podoba televizního seriálu České televize *Legends folku & country*⁶, kniha popisující příběhy českých legendárních folkových zpěváků *Folkaři – Báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*⁷, disertační práce *Dějiny moderní populární hudby v Olomouci se zaměřením na období 1945-1989*⁸, jenž je obsažena v syntetickém spisu o dějinách olomoucké hudební kultury *Hudba v Olomouci 1945-2013*⁹ nebo také diplomová práce *Poetika textů Karla Plíhala*¹⁰, která analyzuje textovou složku Plíhalovy tvorby. V již zmíněné publikaci *Hudba v Olomouci 1945-2013* se také nachází analýza Plíhalovy písně *Akordy* od Jana Blümla¹¹.

³ RÍMSKÝ, Petr. *Písně Karla Plíhala od A do Ž a jedna navíc*. Druhé, doplněné vydání. Brno: Hitbox, 2001.

⁴ DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrťová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990.

⁵ PLÍHAL, Karel. *Jako cool v plotě*. První vydání. Hradec Králové: Inspiracek, 2006.

⁶ VONDRÁK, Jiří. *Legends folku & country*. První vydání. Brno: Jota, 2004.

⁷ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008.

⁸ BLÜML, Jan. *Dějiny moderní populární hudby v Olomouci se zaměřením na období 1945-1989*. Olomouc, 2014.

⁹ VIČAR, Jan. *Hudba v Olomouci 1945-2013*. První vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2014.

¹⁰ PETRLOVÁ, Monika. *Poetika textů Karla Plíhala*. Brno, 2007.

¹¹ BLÜML, Jan. *Píseň Akordy Karla Plíhala*. In: *Hudba v Olomouci 1945-2013*. První vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2014. s. 563-568.

Stručnější životopis českého písničkáře obsahuje například slovníkové heslo Karel Plíhal v *Českém hudebním slovníku osob a institucí* online.¹² Slovníkové heslo Karel Plíhal obsahuje také *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby*.¹³ Zmínku o Plíhalovi najdeme také v *Ottově všeobecné encyklopedii ve dvou svazcích*¹⁴. V zahraničních slovnících jako například v *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (Grove) nebo v *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (MGG) nenajdeme o Karlu Plíhalovi žádné informace.

S problematikou hudební analýzy mi pomohla publikace Miloše Honse *Hudební analýza*¹⁵. O písni, jako o hudební formě, jejích typech a formách jsem čerpala z kapitoly ve významné a rozsáhlé knize *Hudební formy*¹⁶ Karla Janečka nebo z kapitoly v knize *ABC hudebních forem*¹⁷ Luděka Zenkla. S problematikou kytarových technik a akordů mi v některých případech pomohly knihy *Kytarové akordy: 150 základních durových a mollových akordů*¹⁸ a *Hrajeme na kytaru*¹⁹.

Dalším důležitým zdrojem pro mou práci jsou jak oficiálně vydaná alba tak nikdy nevydané nahrávky autorovy tvorby. Mezi oficiálně vydaná alba patří šest řadových studiových nahrávek, tři natočené záznamy koncertů z Náměště nad Oslavou, Olomouce a Telče a nová kompilace nejlepších písní autorovy tvorby z let 1990 až 2005. V průběhu let také vznikla řada nahrávek z různých koncertů, které ovšem nikdy oficiálně nevyšly. Karel Plíhal se mj. podílel na soundtracku k filmu režiséra Petra Zelenky *Rok Dábla* (ve filmu si i zahrál), a to písní *Mikymauz*²⁰, kterou složil spolu s Jaromírem Nohavicou. Zmíněná píseň *Mikymauz* původně oficiálně vyšla na albu Jaromíra Nohavici

¹² MACEK, Petr a Mikuláš BEK. *Český hudební slovník osob a institucí*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. [online]. Dostupné z http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000026

¹³ MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - Československá scéna*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990.

¹⁴ BULISOVÁ, Jiřina (ed.). *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. První vydání. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003.

¹⁵ HONS, Miloš. *Hudební analýza*. První vydání. Praha: Togga, 2010.

¹⁶ JANEČEK, Karel. *Hudební formy*. První vydání v SNKLHU. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, 1955.

¹⁷ ZENKL, Luděk. *ABC hudebních forem*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990.

¹⁸ FULLER, Ted. *Kytarové akordy: 150 základních durových a mollových akordů*. 1. české vydání Praha: Svojtka & Co., 2008.

¹⁹ DAN, Pavel (překl.). *Hrajeme na kytaru: základy hry na rockovou, folkovou a klasickou kytaru*. 1. české vydání Praha: Ottovo nakladatelství, 2007.

²⁰ NOHAVICA, Jaromír. *Jarek Nohavica komplet*. První vydání. Cheb: G + W, 2005.

Mikymauzoleum v roce 1993. Dále jsem pracovala s neoficiálními videozáznamy Plíhalových vystoupení dostupnými na internetu.

Velmi přínosné informace mi přinesl rozhovor přímo s Karlem Plíhalem. Zajímavé a přínosné informace jak z oblasti hudební i textové tvorby tak z oblasti autorova života přináší řada rozhovorů přímo s Karlem Plíhalem, které jsou k dispozici na jeho webových stránkách²¹. Mezi jedny z nejzajímavějších patří rozhovor, jenž vyšel v časopisu *Instinkt* v článku *Karel Plíhal – muž bez ambicí*²², *Kvůli novým písním jsem rok a půl nekonceřtoval, tvrdí Karel Plíhal*²³ nebo například rozhovor z magazínu *Víkend* (Hospodářské noviny), který vyšel v článku *Karel Plíhal: Bledá závist je dobrý motor pro tvorbu*²⁴. Spoustu dobových materiálů a vlastních zážitků mi také poskytl pamětník a taktéž folkový hudebník Pavel Kudrna.

²¹ Dostupné z: <http://www.kareplihal.cz/>

²² DĚDEK, Honza. *Karel Plíhal – muž bez ambicí*. *Instinkt*, 11. října 2012.

²³ VLASÁK, Vladimír. *Kvůli novým písním jsem rok a půl nekonceřtoval, tvrdí Karel Plíhal*. [online]. 25.9.2012. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/karel-plihal-ma-nove-album-rozhovor-d6q-/hudba.aspx?c=A120924_161100_hudba_ob

²⁴ LESCHTINA, Jiří. *Karel Plíhal: Bledá závist je dobrý motor pro tvorbu*. *Hospodářské noviny – víkend*, 24. září 2004.

1. Biografie Karla Plíhala

Karel Plíhal se narodil 23. srpna roku 1958 v Přerově. Protože z něj jeho otec chtěl vychovat sportovce, začal Plíhal v deváté třídě základní školy závodně plavat za TJ Lokomotiva Olomouc. Plaval znak nejprve v divizi a poté chvíli v lize. Závodní plavání jej ale nenaplnovalo, a tak s ním po pěti letech skončil, čímž svého otce zklamal.²⁵ Po základní škole se chystal jít na střední zemědělskou školu, jelikož chtěl pracovat se zvířaty. Tam se ale nedostal, a tak nastoupil na Střední průmyslovou školu strojnickou v Olomouci. Poté pracoval jako konstruktér v opravárenském závodě, kde konstruoval přípravky na opravu automobilů. „*Ze začátku mi to šlo, pak ale přišlo hraní, kapela, večírky, řádili jsme s muzikou hrozně. A moje hraní přesáhlo únosnou mez, nemohli mě pořád pouštět z práce na nějaká vystoupení.*“²⁶ Proto si hledal místo, kde by měl víc času na hraní a koncertování. Začal pracovat jako topič v kotelně olomouckého divadla. V osmdesátých letech pak pracoval v kotelně filozofické fakulty v Olomouci na Václavském náměstí.

Plíhal dostal svou první kytaru v patnácti letech. Rodiče mu ji koupili z bolestného, které jeho sestra dostala od pojišťovny za zlomenou nohu.²⁷ Kytarre se věnoval jako samouk, neabsolvoval žádné hudební vzdělání. Jeho první hudební zkušenost představoval post zpěváka v kamarádově rockové kapele zkoušející v otcově garáži. Jako rockový zpěvák se ale neuchytil. Jak sám dodává: „*Se svým chabým hlasovým fondem bych přeřval tak nejvýš toho hráče na citeru na Karlově mostě. Kdyby se do toho moc neopřel.*“²⁸ Na střední škole začal působit v olomoucké amatérské skupině Hučka, která hrála především písně od country kapely Greenhorns. S touto kapelou se také v roce 1973 vypravil na krajské kolo soutěžního festivalu Porta.²⁹ Po dvou letech se ale Hučka kvůli názorovým rozdílům na další vývoj kapely rozpadla.

²⁵ DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990. s. 98.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008. s. 44.

²⁸ Bývalé kapely. karelplichal.cz. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://www.karelplichal.cz/fotky/bk.php>

²⁹ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008. s. 44.

Další skupina, ve které Plíhal působil, byli tehdy relativně známí Falešní hráči. Do této kapely přešel ve druhé polovině sedmdesátých let se svým spoluhráčem z Hučky, kontrabasistou Vojslavem Ketmanem.³⁰ Plíhal v kapele působil jako hráč na tenorové banjo, což se promítlo zejména v jeho instrumentálnosti. Repertoár skupiny Falešní hráči již neobsahoval pouze country písně, ale postupně byl zaměřován spíše na písně swingové. Plíhal měl k tomuto žánru, a to především k písním Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra blízko již od dětství. „*Maminka celé mé dětství poslouchala písničky Suchého a Šlitra; to už v člověku zůstane.*“³¹ Falešní hráči se zúčastnili všech tří ročníků soutěžního festivalu Porta v Olomouci, které se konaly v letech 1977, 1978 a 1979. V roce 1979 získali první cenu - Interpretační Portu.³²

V roce 1981, po návratu z vojny Karel Plíhal z Falešných hráčů odešel. Spolu s ním odešli i Vojslav Ketman a Lubomír Schneider, tak vzniklo uskupení Plíharmonyje.³³ S tímto uskupením se také zúčastnil několika kol soutěžního festivalu Porta. „*Ještě hodinu před začátkem soutěžního koncertu severomoravského krajského kola Porty 1981 v Karviné se jeho skupina jmenovala Bud' jak bud'. V soutěži ji však konferenciér představil jako Plíharmonyji.*“³⁴ Z tohoto kola postoupila Plíharmonyje do národního finále Porty v Plzni, kde získali Interpretační Portu. První cenu získali taktéž na plzeňské Portě v roce 1982.³⁵ Podle publicisty Jiřího Černého hrála v tomto roce Plíharmonyje nejlepší muziku: „*Ve dvou kytarách a base tak plnou, co na Portě za poslední roky byla.*“³⁶ V polovině roku 1982 odešel Vojslav Ketman na vojnu. Plíhal už si byl sám sebou víc jistý, a tak za něj náhradu nehledal.

Rok 1983 byl pro Karla Plíhala zlomový. Do autorské soutěže Porta '83 poslal tři písně, přičemž dvě uspěly a postoupily do finále. Jednou z nich byla píseň *Akordy*, která

³⁰ BLÜML, Jan. *Dějiny moderní populární hudby v Olomouci se zaměřením na období 1945-1989*. Olomouc, 2014. s. 180.

³¹ DĚDEK, Honza. *Karel Plíhal – muž bez ambicí*. Instinkt, 11. října 2012.

³² Historie Porty. Porta-festival.cz. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://www.porta-festival.cz/historie-porty>

³³ DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990. s. 97.

³⁴ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008. s. 82.

³⁵ Historie Porty. Porta-festival.cz. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://www.porta-festival.cz/historie-porty>

³⁶ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008. s. 110.

Plíhalovi přinesla Autorskou Portu.³⁷ Porta v podstatě nastartovala Plíhalovu kariéru a díky ní se spolu s Jaromírem Nohavicou dostal do povědomí lidí.

Dalším důležitým mezníkem v Plíhalově životě byl rok 1985. Nejen, že se mu narodila dcera, ale vydal svou vůbec první desku, jež nesla prostý název *Karel Plíhal*³⁸. Desku natočil mimo jiné se svými bývalými spoluhráči z Plíharmonyje, možná proto, že většina písní vznikla již v době jejich působení a nacházela své místo v jejich koncertních repertoárech.³⁹ V roce 1986 se Karlu Plíhalovi narodil syn a v té době také začal koncertovat se svým přítelem, kytaristou Emilem Pospíšilem. Jejich spolupráce také zplodila společně natočené album *Karel Plíhal...Emil Pospíšil*⁴⁰, které vyšlo v roce 1989. Po revoluci si dokonce nějakou dobu přivydělávali výrobou reklamních písní pro olomoucká rádia.⁴¹ Tito dva kytaristé spolu hráli a koncertovali až do roku 1994, kdy Emil Pospíšil zemřel.

V roce 1996 sice Karel Plíhal vydal třetí studiové album *Kráľci, ptáci a hvězdy*⁴², avšak devadesátá léta se pro něj nesla spíše v duchu spolupráce s jinými autory, hudební produkce a aranžérství. V roce 1991 si v Olomouci vybudoval své vlastní nahrávací studio, v němž poté vznikala alba např. Jaromíra Nohavici, Bratří Ebenů, Jiřího Vondráka nebo Petra Fialy. O studio ale přišel při povodních v roce 1997.⁴³ Sezónu roku 1995 strávil v duu s Jaromírem Nohavicou, se kterým nahrál album *Mikymauzoleum*⁴⁴ a koncertoval, dále spolupracoval například s klávesistou Petrem Freudem.⁴⁵

Karel Plíhal si kromě živých koncertních vystoupení vyzkoušel také hraní ve filmu. V roce 2001 si zahrál ve filmu režiséra Petra Zelenky *Rok d'ábla*. Ve snímku se objevil společně s Jaromírem Nohavicou a členy skupiny Čechomor.⁴⁶ Tento film získal

³⁷ Historie Porty. Porta-festival.cz. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://www.porta-festival.cz/historie-porty>

³⁸ Viz příloha Soupis nahrávek. *Karel Plíhal*. 1985.

³⁹ VLASÁK, Vladimír. *Folkaři: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008. s. 177

⁴⁰ Viz příloha Soupis nahrávek. *Karel Plíhal...Emil Pospíšil*. 1989.

⁴¹ PETRLOVÁ, Monika. *Poetika textů Karla Plíhala*. Brno, 2007. s. 7.

⁴² Tamtéž. *Kráľci, ptáci a hvězdy*. 1996.

⁴³ LESCHTINA, Jiří. *Karel Plíhal: Bledá závist je dobrý motor pro tvorbu*. Hospodářské noviny – víkend, 24. září 2004.

⁴⁴ Viz příloha Soupis nahrávek. *Mikymauzoleum*. 1993.

⁴⁵ Plíhal, Karel. In: *Český hudební slovník osob a institucí*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000026

⁴⁶ Rok d'ábla. ceskatelevize.cz. [online]. [cit. 12.4.2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1040694877-rok-dabla/30121431058>

v roce 2002 na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech hlavní cenu: Křišťálový globus. Plíhal má také velkou zálibu ve skládání povídek a krátkých básní. V roce 2006 vydal knížku s názvem *Jako cool v plotě*, jež představuje výběr jeho mikrobásní, jimiž prokládá svá živá vystoupení. Kniha je doplněna o ilustrace Miroslava Bartáka. O tom, že je Karel Plíhal hudebně velmi plodný, svědčí i fakt, že složil hudbu k mnoha divadelním inscenacím Moravského divadla Olomouc. Jmenujme například: *Sluha dvou pánů*, *Manon Lescaut*, *Zlatovláska*, *Láska dona Perlimplína a vášnivost Belisina*, *Zimní pohádka*, *Cyrano de Bergerac* a další.

V roce 2012 vydal Karel Plíhal prozatím poslední studiové album s názvem *Vzduchoprázdňiny*⁴⁷, jehož pozvolné přípravy trvaly osm let. Album zaznamenalo úspěch, což ve stejném roce potvrdilo i ocenění hudební cenou Anděl v kategorii Folk & Country.

Karel Plíhal patří k největším osobnostem české folkové scény osmdesátých let a druhé generace českých folkařů mimo jiné vedle Jaromíra Nohavici, Vladimíra Mertvy, Jaroslava Hutky, Roberta Křesťana. Jeho význam však přerůstá hranice žánru, což potvrdilo udělení Tipu Melodie v roce 1983 jako „výraznému a mimořádnému písničkářskému talentu přinášejícímu díky své osobitosti a nepřehlédnutelným básnickým kvalitám inspirující podněty pro další rozvoj naší populární hudby.“⁴⁸ Během své sólové kariéry natočil Karel Plíhal celkem šest studiových alb a vydal několik nahrávek ze svých koncertů. Posledním přírůstkem mezi jeho nahrávkami je kompilace z roku 2015 zahrnující jeho písně z období mezi léty 1990 a 2005 nazvaná *Skříň s beduínem*⁴⁹. Tento výběr sestavila legenda české hudební publicistiky, Jiří Černý. Kompilace obsahuje také živé záznamy z let dřívějších a nikdy dříve nezveřejněné fotografie Karla Plíhala od Martina Homoly.

V současné době Karel Plíhal stále tvoří jak písně, tak básně a aktivně koncertuje po celé České republice. I přesto, že se nikdy nevnucoval do médií a naopak se jim spíše vyhýbal a střežil si své soukromí, jeho koncerty jsou hojně navštěvované jak pamětníky, tak mladší generací. To svědčí o Plíhalově oblíbenosti nejen mezi příznivci českého folku.

⁴⁷ Viz příloha Soupis nahrávek. *Vzduchoprázdňiny*. 2012.

⁴⁸ Plíhal, Karel. In: *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - Československá scéna*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990. s. 425.

⁴⁹ Viz příloha Soupis nahrávek. *Skříň s beduínem*. 2015.

2. Analýza písňové tvorby

2.1. Na konečné tramvaje

V roce 1981 odešel Karel Plíhal ze skupiny Falešní Hráči a spolu s Lubomírem Schneiderem a Vojslavem Ketmanem založil uskupení Plíharmonyje.⁵⁰ V té době Plíhal složil mnoho písní, které později vyšly na jeho prvním sólovém studiovém albu, anebo se k nim vrátil po několika letech a hraje je dodnes. Mezi ně patří i píseň *Na konečné tramvaje*, která má bluesový až jazzový nádech. Tato skladba je jedním z důkazů, že se tvorba Karla Plíhala vymyká tradičnímu folkovému žánru a do jisté míry jej přesahuje. Píseň oficiálně vyšla na jeho prvním sólovém albu *Karel Plíhal (Modrý Plíhal)*⁵¹ v roce 1985.

Před vydáním svého debutového alba hrál Karel Plíhal tuto píseň sám v akustické verzi pouze s jednoduchým akordickým doprovodem akustické kytary. V současné době ji písničkář hraje hlavně na elektrickou kytaru s nezkresleným zvukem. Místo prostého doprovodu již ale uplatňuje svůj osobitý styl hry na kytaru. Ten je charakteristický především kombinací prstového doprovodu založeného na rozkladu akordů, melodie zpěvu i vyhrávek. Z harmonického hlediska i textově se ovšem žádná z uvedených verzí neliší, rozdíly představují pouze jednotlivá provedení a aranžmá.

Na albu ji spolu s Karlem Plíhalem nahráli Vladimír Knápek (piano), Vojslav Ketman (kontrabas, vokály), Miloš Pohl (bicí, vokály) a Lubomír Schneider (vokály). Nejen u této písně, ale i u řady jiných skladeb na albu vsadil autor na aranžmá dosti netypické pro folkový žánr. V této písni například využívá nástrojového obsazení charakteristického spíše pro jazzovou kapelu. V celé skladbě je zpěv doprovázen kontrabasem, kytarovým prstovým doprovodem pravé ruky a jednoduchým akordickým doprovodem kytary a bicích, při nichž Miloš Pohl využívá tiššího a méně dominantního zvuku metliček. Od refrénu se přidává také piano, které skladbu melodicky doplňuje a zároveň nahrazuje kytarové vyhrávky.

⁵⁰ DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990, s. 97.

⁵¹ Viz příloha Soupis nahrávek. *Karel Plíhal*. 1985.

Na konečné tramvaje je v čtyřčtvrtovém taktu a rychlejším tempu. Skladba je napsána v tónině *F dur* a celkově zní velmi pohodově a uvolněně. Píseň obsahuje předehru, dvě sloky a dva refrény, přičemž druhý se ještě opakuje a postupným zeslabováním ukončuje celou skladbu. Současná živá provedení obsahují předehru harmonicky stejnou, popř. mírně obměněnou, zatímco živá verze hraná před vydáním alba ji neobsahovala. Kromě předehry jsou z hlediska formy všechny verze stejné.

Začátku studiové verze dominuje sólo akustické kytary vycházející z melodie zpěvu ve sloce. Z harmonického hlediska předehra představuje mírně obměněnou sloku. Sloka je tvořena dvěma téměř stejnými částmi. Harmonicky se první polovina sloky opakuje identicky (*F, Fdim, Cmi⁶, B^bmaj⁷, D^{b7}, C⁷, Dmi, G⁷*) až do posledního taktu, kde je postup *D^{b7}, C⁷* nahrazen akordem *A⁷*. Druhá část končí zadržením akordu *A⁷*, stupňovitým stoupáním melodie zpěvu a následnou pomlčkou, která je prodloužena fermatou. To vše připravuje nástup refrénu. Refrén se skládá ze dvou stejných částí (*Dmi, B^b, A⁷, Dmi, D[#]dim, Edim, Dmi, Gmi, F, A⁷*). Ke zpěvu se zde přidávají také doprovodné mužské vokály a piano. Celý refrén končí akordem *A⁷*, za ním následuje rozložený dominantní septakord *C⁷* s korunou, jenž je přechodem mezi končícím refrémem a začínající druhou slokou. V písni jsou kromě kvintakordů také hojně užívány septakordy, a to jak dominantní, tak i zmenšené a velké.

Melodie zpěvu se v písni *Na konečné tramvaje* pohybuje v rozpětí decimy. Karel Plíhal tohoto rozsahu hojně využívá především uplatňováním sekundových a terciových postupů. V refrénu naopak autor používá mnoho kvartových skoků.

Allegro (♩ = 132)

F Fdim Cmi⁶ B^bmaj⁷

1. Toulám se na konečný tramvaje, kde jsi mě před půl rokem nechala,

Allegro (♩ = 132)

Dmi B^b A⁷ Dmi D[#]dim

Ref: Můra světlem zmámená bloudí slepým jízdním řádem,

Zpěv je v každé dvojici taktů ve sloce (vždy mimo poslední dvojici) postaven na stejném rytmickém modelu. První takt ve dvojici vždy začíná osminovou pomlčkou,

následuje sedm osminových not. Druhý takt obsahuje pouze tři osminové noty. Tento model se vždy třikrát opakuje. Poslední dvojice taktů v obou částech sloky jsou také rytmicky stejné. První takt z dvojice začíná stejně jako u předchozího modelu osminovou pomlčkou a následuje sedm osminových not, druhý takt zrcadlově obsahuje sedm osminových not a končí osminovou pomlčkou. U refrénu nenajdeme žádný podobný opakující se rytmický model.

Allegro (♩ = 132)

1. Toulám se na konečný tramvaje, kde jsi mě před půl rokem nechala,
řká se: kdo uteče, vyhraje, a ty jsi zatím navíc někam nutně spěchala,

Sloka této zhudebněné básně využívá střídavého rýmu. Rým je zde složen vždy ze dvou částí (a-b-a-b). Rýmové schéma refrénu bychom popsali takto: a-b-b-c. Text písně je podle autora tklivý. Svým nesmělým hlasem uvedl tuto skladbu na svém koncertu v roce 1984 takto: „*Jedná se o tramvaj číslo 3 a 5 konečná, v Olomouci u krematoria. No a písnička se jmenuje Na konečné tramvaje.*“⁵² Plíhal v textu popisuje dobu, kterou trávil na jedné z tramvajových zastávek v Olomouci a čekal, že se objeví dívka, která ho tam „*před půl rokem nechala.*“ Poetickými slovy „*noční nebe volným pádem rozmačkalo den*“ naznačuje délku svého čekání na tramvajové zastávce. Bluesová až jazzová nálada písně koresponduje s obsahem textu.

⁵² Viz příloha Soupis nahrávek. *Koncert*. 1984.
Karel Plíhal. ladinek.com. [online]. [staž. 10.2.2016]. Dostupné z: <http://ladinek.com/karel-plihal>

Na konečné tramvaje

Allegro (♩ = 132)

F Fdim Cmi⁶ B♭maj7

1. Toulám se na konečný tramvaje, kde jsi mě před půl rokem nechala,

D♭7 C7 Dmi G7 D♭7 C7

říká se: kdo uteče, vyhraje, a ty jsi zatím navíc někam nutně spěchala,

F Fdim Cmi⁶ B♭maj7

nicméně doufám, že tu vystoupíš, věřím, že tento zázrak stane se,

D♭7 C7 Dmi G7 A7

jen co se nalíčíš a nakoupíš, jedna z těch tramvajů tě ještě dneska donese

Dmi B♭ A7 Dmi D♯dim Edim

Ref: Můra světlem zmámená bloudí slepým jízdním řádem, noční nebe

Dmi Gmi F A7 Dmi B♭ A7

volným pádem rozmačkalo den, bezbranná a bezcenná zmoklá myš je

Dmi D♯dim Edim Dmi Gmi F A7 C7

tato chvíle, co mi vlezla do košile a nemůže ven

2. A tak tu s automatem na lístky
Hledíme mlčky na ty koleje
Možná má taky svoje bolístky
Anebo kdoví, jestli se mi v duchu nesměje

A vítr honí lístky po zemi
Tisíce procvakanejch mrzáčků
A tlustej tramvaják si dlaněmi
Zahřívá mlíko, který hltá přímo ze sáčku

Ref: Můra světlem zmámená...

2.2. Skončil další fet

Jak již bylo výše zmíněno, spousta písní, která vycházela na jednotlivých Plíhalových albech, vznikla na začátku osmdesátých let. Další skladbou spadající do tohoto období je *Skončil další fet*. Na rozdíl od předchozí písně *Na konečné tramvaje*, kterou Karel Plíhal složil v době svého působení v uskupení Plíharmonyje, skladba *Skončil další fet* vznikla v době, kdy se písničkář vydal na sólovou dráhu. Píseň oficiálně vyšla na Plíhalově druhém studiovém albu *Karel Plíhal...Emil Pospíšil*⁵³ v roce 1989. Slyšet ji ovšem můžeme již na rozšířené, ale nikdy nevydané nahrávce *Koncert po svatbě*⁵⁴, která vznikla jako záznam z živého vystoupení v roce 1984. Skladba byla v této době zřejmě oblíbená, jelikož poté, co Plíhal zazpíval první slova, ihned sklidil potlesk obecenstva. Píseň *Skončil další fet* je ale spojována i s ostravským písničkářem Jaromírem Nohavicou. Ten ji z úcty ke svému příteli Karlu Plíhalovi a k této písni zahrál mimo jiné i na svém recitálu ve frýdecko-místeckém Národním domě v roce 1984.⁵⁵ V rozhovoru pro *Mladý svět* z roku 1986 odpověděl na otázku, zda si někdy hraje pro sebe písně, které nejsou jeho takto: „*Jasně. Třeba tu nádhernou od Karla Plíhala - Skončil další fet.*“⁵⁶ Plíhal skladbu ale příliš nezařazuje do svého koncertního repertoáru. Nenachází se ani na žádném pozdějším záznamu z koncertu. Možná proto, že je v mollové tónině a písničkář na svých vystoupeních hraje spíše veselejší a pohodovější písně, které doplňuje vtipnými básničkami.

Jak název alba napovídá, skladbu na něm nahrál Karel Plíhal (akustická kytara, basová kytara) spolu s Emilem Pospíšilem (elektrická kytara). Studiová nahrávka se od své živé podoby příliš neliší. Na rozdíl od předchozí skladby *Na konečné tramvaje* neprošla píseň žádnou výraznou změnou v doprovodu ani v aranžmá. Rozdílem snad může být pouze dynamika hry na kytaru, s níž Karel Plíhal naživo v roce 1984 pracoval, kdežto na albu není příliš výrazná. Studiová verze obsahuje kytaru elektrickou, která v průběhu písně podkresluje svými vyhrávkami akustickou kytaru. Dále nahrávka obsahuje kytaru basovou. Ta obě kytary doprovází hraním o oktávu níž položeného základního tónu každého akordu. Samotný doprovod je ale postaven na prstovém

⁵³ Viz příloha Soupis nahrávek. *Karel Plíhal...Emil Pospíšil*. 1989.

⁵⁴ Tamtéž. *Koncert po svatbě*. 1984.

Karel Plíhal. ladinek.com. [online]. [staž. 10.2.2016]. Dostupné z: <http://ladinek.com/karel-plihal>

⁵⁵ Email ze dne 3.3.2016 od Pavla Kudrny, archiv autorky.

⁵⁶ DOBIÁŠ, Jan. *Kličkovat ne*. Mladý svět, 1986.

doprovodu kytary akustické kytary, které je u obou verzí stejné. Tato figurace je užita v předešlé, poté se navrácí jako mezihra a nakonec jako dohra.

Píseň je napsána v mollové tónině (*e moll*), což je v rámci Plíhalovy tvorby poněkud neobvyklé. Píseň je v čtyřčtvrtovém taktu a v rychlejším tempu. Přesto, že je skladba hrána v rychlejším tempu, působí díky absenci akcentů na každou dobu velmi klidně. Tomuto pocitu napomáhá také fakt, že rytmus písně zcela závisí na kytarovém doprovodu v podobě prstového doprovodu a nikoliv na doprovodu bicích.

Jak živá, tak studiová verze začínají předehrou, která je tvořena výše zmíněnou figurací prstového doprovodu v tónině *e moll*. Předehra u studiové verze je ovšem delší, jelikož obsahuje i krátkou kytarovou melodii, jež se v průběhu navrácí v podobě mezihry a na konci v podobě dohry, kde se dvakrát opakuje. Píseň *Skončil další fet* je tvořena čtyřmi slokami, neobsahuje ale žádný refrén. Každou sloku bychom mohli rozdělit na tři pomyslné části. První část obsahuje základní nápěv, který postupně stoupá a obměňuje se. Na každý takt připadá vždy jeden akord (*Emi, Hmi, D#dim, Emi, G, Edim, Hmi, Hmi*). Prostřední část je oproti první hybnější. Na každý takt zde připadají dva akordy, přičemž jsou zvoleny tak, že jejich basové tóny tvoří samostatnou melodii, která stupňovitě klesá.⁵⁷ V této části zároveň vždy dochází k mírnému zrychlení tempa.

Ve třetí části se opakuje hlavní nápěv, za nímž následuje dovětek, který uzavírá každou sloku. Tato část je harmonicky stejná jako první polovina první části sloky (*Emi, Hmi, D#dim, Emi*).

⁵⁷ Tento postup využívá Karel Plíhal ve svých písních velmi často. (pozn. autorky).

Skončil další fet

Allegro (♩ = 132)

Emi Bmi D#dim Emi G Edim

1. Skončil další fet prominentních hostí múzy měly slet, také

(♩ = 138)

Bmi Bmi C Em7/B Ami Ami/G F Esus4

vína bylo dosti, všichni kouzelní a krásní, každé ztělesněná

(♩ = 132)

D D#dim Emi Bmi D#dim Emi

ctnost, byl to prima fet a já byl také host

2. Byl to dobrej fet
Prsty na hmatníku
Běhaly tam a zpět
Víno sládlo na jazyku
Každej prožil velkou lásku
Každej, kdo ji prožít chtěl
Byl to prima fet
Mláďa patří svět
3. Byl to dobrej fet
A ty jsi na mě zbyla
A já ti hlavu splet
Hloupou písni na tři kila
Plnou krásných rýmů
Plnou prázdných slov
Byl to prima fet
Byl to prima lov
4. Byl to božskej fet
Prostě cesta napříč rájem
Máme svůj vlastní svět
Ve kterém si rádi hrajem
Nejraději na tichou poštu
Co kdo řekl, kdo s kým spal
Byl to prima fet
Jenže mi něco vzal

2.3. Mikymauz

Karel Plíhal kromě svých vlastních písní složil i několik písní určených pro jiné interprety. Autorsky se podílel například na albech Jiřího Vondráka, Bratrů Ebenů nebo Jaromíra Nohavici. Plíhalův přátelský vztah právě s Jaromírem Nohavicou dokazují čtyři studiová alba, na nichž Plíhal Nohavicu doprovázel, množství společně odehraných koncertů a společná herecká účast ve filmu *Rok d'ábla*⁵⁸. Píseň, která oba písničkáře asi nejvíc spojuje, se jmenuje *Mikymauz*. Text pochází z pera Jaromíra Nohavici a následně jej zhudebnil Karel Plíhal. Jak Jaromír Nohavica vzpomíná: „*U této mi zase pomohli Emil Pospíšil s Karlem Plíhalem. Emil tím, že mi s laskavým úsměvem u Plíhalů v kuchyni řekl, že ten text je skvělý, ale melodie strašně blbá; a Karel hned vzal kytaru, sedl si vedle do obýváku, a zatímco my s Emilem jsme řešili moje chlastací dilemata a Emil tím zachraňoval můj život a sám pomalu odcházel, Karel vedle dával do kupy tóny.*“⁵⁹ Karel Plíhal tuto situaci komentuje podobně: „*Ten Mikymauz od Nohavici, ten měl prostě tak blbou melodii, že jsem mu dal jednu ze svých, která na to náhodou nějakým způsobem sedla.*“⁶⁰ Píseň vyšla v roce 1993 na Nohavicově albu *Mikymauzoleum*⁶¹. Novější verze vznikla pro výše zmíněný film, přičemž v roce 2002 vyšla na jeho oficiálním soundtracku⁶².

Zcela odlišné pojetí písně *Mikymauz* představil Jaromír Nohavica na svých koncertech v roce 1997, kde ji hrál v jazzovém podání s kapelou. Z těchto vystoupení vyšlo živé album *Koncert* v roce 1998. S touto verzí písně ale už Karel Plíhal nic společného.

Zůstaňme ale u dvou studiových verzí. Z hlediska interpretace a aranžmá jsou obě verze této písně téměř stejné. Zpěv Jaromíra Nohavici doprovází Karel Plíhal na akustickou kytaru. V původní variantě lze ale zřetelněji slyšet Plíhalovu práci

⁵⁸ Film Petra Zelenky. Fiktivní dokument se odehrává v devadesátých letech dvacátého století. V hlavních rolích účinkují Jaromír Nohavica, Karel Plíhal a skupina Čechomor. Film ztvárňuje příběh člověka, který se postupně vymanil ze závislosti na alkoholu, médií a nahrávacích společnostech, ale osaměl. V dokumentu se střídají hrané scény, které rekonstruují skutečné události nebo jsou součástí fiktivního děje s unikátními záběry například z archivu Jaromíra Nohavici. *Rok Dábla* získal v roce 2002 sedm Českých lvů a Křišťálový glóbus na karlovarském filmovém festivalu. (oficiální text distributora)

⁵⁹ NOHAVICA, Jaromír. *Jarek Nohavica komplet*. První vydání. Cheb: G + W, 2005, s. 105.

⁶⁰ Telefonický rozhovor s Karlem Plíhalem ze dne 7.4.2016. Archiv autorky.

⁶¹ Viz příloha Soupis nahrávek. *Mikymauzoleum*. 1993.

⁶² Tamtéž. *Rok d'ábla*. 2002.

s dynamikou doprovodné kytary. V refrénu novějšího provedení je užitý odlišný typ doprovodu. Harmonicky jsou ale obě varianty totožné. Melodicky se pouze drobně liší ve frázování zpívaného textu. Plíhal položil tuto skladbu do tóniny *a moll*, a to z důvodu Nohavicova hlasového rozsahu. Písně v této tónině totiž tvoří značnou část jeho repertoáru. Navíc melodie v této písni se pohybuje v rozsahu téměř dvou oktáv. Píseň *Mikymauz* je napsána v čtyřčtvrtovém taktu a rychlejším tempu. Je rozdělena do čtyř bloků, přičemž každý blok je tvořen dvěma slokami a následným refrémem, který je sice vždy melodicky i harmonicky totožný, ale neopakuje se v něm stále stejný text.

Předehru tvoří kytarový prstový doprovod vycházející z melodie zpěvu, na kterém je postavena celá píseň. Konkrétně se jedná o doprovod užitý v druhé části sloky. Dále obsahuje krátkou melodii v délce jednoho taktu. Ta se v průběhu celé písně navrácí v podobě mezihry a odděluje od sebe jednotlivé sloky a refrény.

Sloka je složena ze dvou harmonicky totožných částí (*Ami, G, F, E, Dmi, E*). Z melodického hlediska sloku tvoří kombinace sekundových a terciových kroků, které jsou užitý v různých variantách vzestupných a sestupných postupů a kvartových až kvintových skoků. „*Zpívat se to nedalo, intervalové skoky jsou neskutečné, ale náladu to má,*“⁶³ komentuje píseň Jaromír Nohavica. Melodie obou částí je až na poslední takt a odchylky ve frázování stejná. V celé sloce je užitó výše zmíněného prstového doprovodu kytary. Jak již bylo výše zmíněno, kytarový doprovod vychází z melodie zpěvu, kterou téměř přesně kopíruje.

⁶³ NOHAVICA, Jaromír. *Jarek Nohavica komplet*. První vydání. Cheb: G + W, 2005, s. 105.

Allegro (♩ = 144)

Ami G F E Dmi E

1. Ráno mě probouzí tma, sahám si na zápěstí, zda mi to ještě tluče, zda - li mám ještě štěstí,

Refrén bychom také mohli rozdělit do dvou částí. První z nich je tvořena dvěma harmonicky stejnými polovinami (*E, F, Dmi, E*). Melodicky jsou až na rozdílné frázování téměř stejné. Liší se od sebe tím, že zakončení první poloviny má stoupající tendenci, kdežto zakončení druhé má tendenci klesající. První část refrénu obecně charakterizuje vyšší počet intervalových skoků, a to zejména kvartových. Plíhal zde doprovází zpěv akordicky, zahráním daného akordu na první dobu, přičemž u třetího akordu je užito předražené doby. Druhá část refrénu má gradační charakter. Z hlediska melodie je druhá část na rozdíl od té první tvořena jen sekundovými kroky. Melodie prvních dvou taktů se opakuje v poloze o sekundu vyšší. Čtvrtý takt druhé části refrénu představuje vrchol celé písně, zaznívá zde i nejvyšší tón. V následujícím taktu melodie stupňovitě klesá a zakončuje tak refrén i celý blok. Zároveň s melodií zpěvu stupňovitě klesají i basové tóny užitých akordů. Akordický kytarový doprovod v původní verzi je v novější variantě nahrazen doprovodem prstovým.

Allegro (♩ = 144)

E F Dmi E E F Dmi E

Ref: Zapínám telefon, zá—znamník cizích citů, špatné zprávy chodí jako policie za úsvitu,

Dmi G⁷ C

jsem napůl bdělý a napůl ještě v noční pauze, měl bych se smát, ale

E⁴ E Ami Ami/G F E Ami

mám úsměv Mikymauze, rána bych zrušil.

Poté se v písni navrací akord *Ami*, přičemž dochází k pocitovému zklidnění a začíná další blok. Po posledním refrénu nastupuje místo celého bloku pouze první sloka, která se dvakrát opakuje do ztracena. V novější verzi nezaznívá celá první sloka, ale třikrát její první část. Místo čtvrtého opakování píseň zakončuje Plíhalův kytarový doprovod kopírující melodii zpěvu.

V novější verzi k filmu *Rok d'ábla* lze také slyšet drobné změny v textu. Například místo „*zda mi to ještě tluče, zda-li mám ještě štěstí*“ je v novější verzi použito „*zda mi to ještě tluče, jestli mám ještě štěstí*“ nebo namísto „*dobrý muž v rádiu pouští Chick Coreu*“ Nohavica zpívá „*nějakej dobrák v rádiu pouští Chick Coreu*“. Samotný text, který užívá sdruženého rýmu (a-a-b-b), vychází z Nohavicových smutků, ze smutků okolí, všeho nevyřčeného a všeho, co v něm bylo i nebylo.⁶⁴ Proto je negativní a působí až depresivně. Podle Jaromíra Nohavici je *Mikymauz* jedna z jeho nejzásadnějších písní.⁶⁵ Skladba působí velmi silně, čemuž kromě Nohavicova výrazně zabarveného hlasu bezpochyby napomáhá i hudba, kterou složil Karel Plíhal. Také Plíhalova hudební vyspělost jak skladatelská, tak hráčská dodává písni na atmosféře. Bezespору se jedná o jednu z nejvýraznějších písní obou písničkářů.

⁶⁴ ČERNÝ, Jiří. *Ani hrdina – ani dezertér*. Mladý svět, 2. prosince 1993.

⁶⁵ Tamtéž.

Mikymauz

Allegro (♩ = 144)

Ami G F E
1. Ráno mě probouzí tma, sahám si na zápěstí, zda mi to ještě tluče,

Dmi E Ami G
zda-li mám ještě štěstí, nebo je po mně a já mám voskované boty,

F E Dmi E Ami Ami
ráno co ráno stejně probuzení do nicoty. Není co, není jak,

G F E Dmi E Ami
není proč, není kam,— není s kým, není o čem, každý je v sobě sám, vyzábělý Don Quijote.

G F E Dmi E Ami
— sedlá svou Rosinantu a Bůh je slepý řidič sedící u volantů.

E F Dmi E E F
Ref: Zapínám telefon, zá— znamník cizích citů, špatné zprávy chodí jako

Dmi E Dmi G⁷
policie za úsvitu, jsem napůl bdělý a napůl ještě v noční pauze,

C E⁴ E Ami Ami/G F E Ami
měl bych se smát, ale mám úsměv Mikymauze, rána bych zrušil.

2. Dobrý muž v rádiu pouští Chick Coreu
 Opravdu veselo je asi jako v mauzoleu
 Ve frontě na mumii mám kruhy pod očima
 Růžový rozbřesk fakt už mě nedojímá
- Povídáš něco o tom, co bychom dělat měli
 Pomalu vychládají naše důlky na posteli
 Všechno se halí v šeru, čí to bylo vinou
 Že dřevorubec máchl mezi nás širočinou
- R: Postele rozdělené na dva suverénní státy
 Ozdoby na tapetách jsou jak pohraniční dráty
 Ve spánku nepřijde to, spánek je sladká mdloba
 Že byla ve mně láska, je jenom pustá zloba
 Dráty bych zrušil
3. Prokletá hodina, ta minuta, ta krátká chvíle
 Kdy věci nejsou černé, ale nejsou ani bílé
 Kdy není tma, ale ještě ani vidno není
 Bdění je bolest bez slastného umrtvení
- Zběsile mi to tepe a tupě píchá v tříse
 Usnout a nevzbudit se, nemuset na nic myslet
 Opřený o kolena poslouchám tvoje slzy
 Na život už je pozdě a na smrt ještě brzy
- R: Co bylo kdysi včera, je jako nebylo by
 Káva je vypita a není žádná do zásoby
 Věci, co nechceš, ať se stanou, ty se stejně stanou
 A chleba s máslem padá na zem vždycky blbou stranou
 Máslo bych zrušil
4. Povídáš o naději a slova se ti pletou
 Jak špionážní družice letící nad planetou
 Svléknout se z pyžama, to by šlo ještě lehce
 Dvacet let mluvil jsem
 A teď už se mi mluvit nechce
- Z plakátu na záchodě prasátko vypasené
 Kyne mi zatím co se kolem voda dolů žene
 Všechno je vyřčeno a odnášeno do septiku
 Jenom mně tady zbývá
 prodýchat pár okamžiků
- R: Sahám si na zápěstí a venku už je zítra
 Hodiny odbíjejí signály Dobrého jitra
 Jsem napůl bdělý a napůl ještě v noční pauze
 Měl bych se smát
 Ale mám úsměv Mikymauze
 Lásku bych zrušil

2.4. Ve skříni

„Ačkoliv jsem píseň *Ve skříni* původně napsal jako bláznivou dětskou píseň pro loutkové divadlo, nakonec se neuchytila a vrátil jsem se k ní až po nějaké době.“⁶⁶ Vyšla na jeho čtvrtém studiovém albu *Kluziště*⁶⁷ v roce 2000. Podle této písně pojmenoval publicista Jiří Černý Plíhalovu vůbec první kompilaci *Skříň s beduíny*⁶⁸, která vyšla v roce 2015 a obsahuje Plíhalovu tvorbu z let 1990 až 2005. Píseň je napsána v tónině *Es dur*, přičemž autor používá kapodastr umístěný na prvním pražci z důvodu pohodlnějšího způsobu hry levé ruky. Karel Plíhal zařazuje tuto píseň do svého koncertního repertoáru poměrně často. Slyšet ji tak můžeme například na koncertním albu *Karel Plíhal v Telči*⁶⁹ nebo koncertním dvojalbu *Karel Plíhal v Olomouci*⁷⁰. Při živých vystoupeních většinou skladbě předchází Plíhalovo improvizované sólo. Živé verze se formou od studiové neliší. Sólo soprán saxofonu je nahrazeno sólem kytarovým, přičemž refrénovou část již autor většinou zpívá. Kytarový doprovod je stejně jako u studiové varianty postaven na melodii zpěvu, liší se ovšem typem užitého vybrnkávání. Jednotlivá živá provedení jsou vždy mírně odlišná.

Píseň je v čtyřčtvrtovém taktu a pomalejším tempu. Aranžmá studiové verze je velmi skromné. Plíhal se doprovází na elektrickou kytaru s nezkresleným zvukem. Jak již bylo výše zmíněno, studiová verze obsahuje i sólo soprán saxofonu, které hraje Miroslav Švihálek.

Předehra je harmonicky i délkou stejná jako sloka. Plíhal v ní užívá zcela totožného kytarového doprovodu, který se vyskytuje ve sloce, kde vychází z melodie i frázování zpěvu a s drobnými obměnami jej kopíruje. Doprovod je jednodušší, užívá pouze prstového doprovodu, který je postavený na hraní melodie a doprovodných tónů.

Andante (♩ = 96)

⁶⁶ Koncert Karla Plíhala. Brno, Právnická fakulta Masarykovy univerzity. 2004.

⁶⁷ Viz příloha Soupis nahrávek. *Kluziště*. 2000.

⁶⁸ Tamtéž. *Skříň s beduíny*. 2015.

⁶⁹ Tamtéž. *Karel Plíhal v Telči*. 2005.

⁷⁰ Tamtéž. *Karel Plíhal v Olomouci*. 2005.

Sloka bezprostředně navazuje na předešlou a liší se pouze tím, že je zpívaná. Je složená ze dvou harmonicky i melodicky stejných částí (E^b , B , E^b), přičemž každá z nich obsahuje jiné zakončení. První část končí akordickým postupem z A^b , přes $C^\#mi$ do dominantního kvintakordu B , který zakončuje první polovinu sloky. V druhé části je tento konec nahrazen akordickým postupem A^b , Fmi , B a vrací se zpět do tóniky E^b . Melodii tvoří střídání sestupných a vzestupných sekundových a terciových intervalů. Tyto postupy ale Plíhal prokládá kvartovými a kvintovými skoky. Jak ve sloce, tak i v refrénu dochází ke změnám hybnosti. Ty jsou dány střídáním čtvrtových not a sledů not osminových v rámci jednoho taktu, přičemž noty čtvrtové většinou klesají a noty osminové stupňovitě stoupají.

Andante ($\text{♩} = 96$)

Andante (♩ = 96)

Ref: Dlouhý karavany jdou hlavní třídou, dlouhý karavany jdou já jdu
s nima, zapít trable, který jsou, který přijdou, je to prima chvíli být mezi svýma.

Doprovod v refrénu hrají dvě kytary, přičemž jedna kopíruje melodii zpěvu a druhá ji slabě podkresluje akordickým doprovodem spojeným s vybrnkáváním.

Za druhým refrémem se vyskytuje sólo soprán saxofonu v délce a formě jedné sloky a refrénu kopírující melodii zpěvu. Po sóle následuje zkrácená poslední sloka, jež zakončuje celou píseň.

Když se Karel Plíhal rozhodl napsat píseň o beduínech, tak zjistil, že o nich vlastně nic neví. „*Tento text, který má pár řádků, jsem psal asi půl roku. Dokonce jsem si koupil knížku o beduínech, abych o nich něco nastudoval, ale v tomhle textu z té knihy není nic. Až na jednu větu, která byla napsána pod obrázkem beduíňů sedících a pijících z misek – beduíni sedící a pijící z misek.*“⁷¹ Text pojednává o tom, co se děje ve skříní Plíhalovy babičky a poukazuje na autorovu fantazii, kterou do svých textů promítá velmi často. Přestože píseň *Ve skříní* původně vznikla jako píseň pro děti, v textu nalezneme několik pro děti poněkud hrubých a ne příliš vhodných výrazů (*čouda, cígo, touží po oáze, po tvém klíně*). V písni se vyskytuje celá řada různých rýmových schémat. V první sloce Plíhal užívá rýmové schéma a-b-b-b v kombinaci s rýmem obkročným (a-b-b-a). Ve druhé sloce nalezneme rým střídavý (a-b-a-b), za nímž následuje rým obkročný. Poslední nedokončená sloka tvoří rým obkročný. V refrénu je užito pouze rýmu střídavého.

⁷¹ Koncert Karla Plíhala. Brno, Právnická fakulta Masarykovy univerzity. 2004.

Ve skříní

Andante (♩ = 96)

Chords: Eb B Eb Ab C#mi B

1. Kdesi dole v babiččině skříní bydlí beduíni, v její skříní. Křičí

Chords: Eb B Eb Ab Fmi B Eb

na mě, kámo dejmi čouda, cígo za velblouda, křičí na mě. Ref: Dlouhý

Chords: Ab Eb B Eb Ab Eb B

karavany jdou hlavní třídou, dlouhý karavany jdou já jdu s nima, zapít

Chords: Ab Eb B Eb Ab Cmi B Ab

trable, který jsou, který přijdou, je to prima chvíli být mezi svýma.

2. Člověk mání, Pánbůh zase mění
 Beduíni v skříní zabydlení
 Karty hrají, pijí vodu z misek
 Kdy je Šrámkův Písek vyzvídají

R: Dlouhý karavany jdou hlavní třídou
 Dlouhý karavany jdou, já jdu s nima
 Zapít trable, který jsou, který přijdou
 Je to prima chvíli být mezi svýma

3. V šeru skříně tiše dřepí blázen
 touží po oáze po tvém klíně...

2.5. Průvan

Na albu *Kluziště*⁷² nahrál Karel Plíhal čtyřadvacet písní, z nichž většina vznikla na začátku osmdesátých let, avšak nikdy předtím se nedočkala svého vydání. Mnoho z těchto písní již ale příznivci Karla Plíhala dobře znali, jelikož je zařazoval do repertoáru na svých dřívějších koncertech. Mezi tyto skladby patří stejně jako předchozí analyzovaná píseň *Ve skříni* i píseň s názvem *Průvan*. Slyšet ji lze již na nikdy nevydaném, ale velmi rozšířeném záznamu z koncertu *Pliharmonyje*⁷³ z roku 1982. V této verzi sice Plíhal užívá stejnou melodii jako ve verzi novější, avšak text i doprovod jsou zcela jiné. V podstatě se tak jedná o jakousi verzi předchozí, která ale kromě jedné sloky a melodie nemá se studiovou verzí nic společného.

Akustickou kytaru a zpěv Karla Plíhala v písni doprovází Petr Vavřík na baskytaru. Píseň *Průvan* je napsána v čtyřčtvrtovém taktu a rychlejším tempu. Je v tónině *A dur*, přičemž zde Plíhal hojně užívá septakordů, a to jak dominantních, tak i zmenšených a velkých. Vyskytují se zde ale také nónové akordy a akordy s přidanou sextou. Forma této písně se skládá z přede hry, čtyř slok, dvou refrénů a krátké části sloky ukončující celou píseň. Přede hra trvající čtyři takty je poměrně jednoduchá. Akustická kytara zde opakuje krátký rytmický model v délce dvou taktů, přičemž drží pouze akord *A*⁶. Basová kytara opakuje rytmicko-melodický model v délce jednoho taktu.

Allegro (♩ = 155)

⁷² Viz příloha Soupis nahrávek. *Kluziště*. 2000.

⁷³ Tamtéž. *Pliharmonyje*. 1982. Karel Plíhal. ladinek.com. [online]. [staž. 10.2.2016]. Dostupné z: <http://ladinek.com/karel-plihal>

Na předejru přímo navazuje sloka, ve které je užito totožného typu doprovodu, přičemž basová kytara hraje stejný rytmicko-melodický model. Kytara taktéž opakuje rytmický model z předejry, avšak užíváním různých akordů. Sloku bychom mohli rozdělit do tří menších částí, a to jak z melodického, rytmického, tak i harmonického hlediska. Melodie zpěvu první části je velmi kontrastní. Zpočátku se drží pouze na jednom tónu, kdežto končí stoupajícím intervalem oktávy a následným klesajícím kvartovým skokem. Zbytek melodie se pohybuje v sekundových a terciových intervalech. Rytmicky je tato část sloky tvořena zejména kombinací osminových a čtvrt'ových not.

Allegro (♩ = 155)

1. Kdosi kdesi otevřel dveře a vznikl průvan.

Druhá část sloky sice zabírá jen dva takty, avšak oproti zbylým částem je hybnější. Každý akord zde připadá na dvě doby (D^{maj7} , $D^{\#dim}$, A^{maj7} , F^7). Hlavním hudebním obsahem této části jsou sekvence postupující dolů sekundovými kroky. Základem tohoto krátkého opakujícího se úseku je použití spodního střídavého tónu. Jednotlivé sekvence trvají dvě doby, přičemž jsou složeny z jedné noty čtvrt'ové a následně dvou not osminových. Výjimku představuje pouze poslední úsek. Zachovává si stejný melodický postup jako předchozí sekvence, avšak místo noty čtvrt'ové a dvou osminových jsou zde použity trioly.

Allegro (♩ = 155)

Bá - sní - ci zou - fa - le kou - ka - jí do skle - nek,

Poslední část sloky není rytmicky ani melodicky příliš výrazná. V prvním taktu tvoří melodii zpěvu trioly držené na jednom tónu, které se následně opakují položené o kvartu výše. Poté se melodie navrácí zpět na předchozí tón. Toto dvojtaktí se následně opakuje, přičemž první trioly jsou zde nahrazeny třemi osminami a kytarový doprovod přechází z akordu B^9 do akordu E^7 .

Allegro (♩ = 155)

aniž kdo cokoli složí, aniž kdo cokoli složí.

Refrén bychom mohli rozdělit do dvou částí. První část je složená ze dvou různých dvojtaktů. Melodie prvního dvojtaktů (*Ami*, *E*) je poněkud statická, jelikož probíhá pouze na dvou tónech. Tvoří ji motiv, který má rytmický charakter. V prvním taktu se jedná spíše o rytmizaci jednoho tónu, který se v následujícím taktu opakuje v mírně pozměněné podobě. Nota osminová a o polovinu prodloužená nota čtvrt'ová jsou v druhém taktu nahrazeny dvěma notami čtvrt'ovými, přičemž melodie zde stoupá sekundovým krokem a ihned se navrácí zpět. V doprovodu užívá Karel Plíhal spíše vybrnkávání, jež místy prokládá doprovodem akordickým. Druhé dvojtaktů refrénu je tvořeno triolami opět drženými vždy na jednom tónu. Tyto trojice not klesají, a to terciovým krokem, kvartovým skokem a nakonec terciovým krokem. Poslední trojice je ale nahrazena notou čtvrt'ovou a půlovou, přičemž rytmizace zůstává stejná. Tato rytmizace v triolách je přesně využita i v doprovodu kytary, basová kytara hraje vždy první tón. Tato část refrénu je oproti té první hybnější (*Ami*, *Ami/G*, *Fmaj7*, *F#7*).

Allegro (♩ = 155)

Ref: Za noci, za dne, způsoby žádné. Průvan si zamane do bytu vpadne.

Druhá část refrénu se skládá z pěti taktů, které jsou melodicky i rytmicky buďto stejné anebo navzájem dosti podobné. První dva takty (*Dmi*, *D#dim*) jsou totožné. Zároveň jsou téměř stejné s rytmizovaným motivem nacházejícím se v úvodním taktu refrénu. Melodie zpěvu je zde odsazena a začíná až na druhou osminu, přičemž vždy třetí osmina klesá sekundovým krokem a následující se navrácí zpět. Zpěv ve třetím taktu (*E*) si zachovává téměř stejnou rytmizaci i melodii jako takty předešlé, avšak je položen o sekundu výše. U melodie v posledních dvou taktech refrénu (*F*, *E*) mírně upadá hybnost, jelikož místo osminových hodnot jsou zde užity trioly a čtvrt'ové noty. Závěrečný úsek refrénu začíná na třetí dobu čtvrtého taktu triolami, jež postupují kvartovým skokem dolů a následně sekundovým krokem nahoru. Celý refrén zakončují dva stejné čtvrt'ové tóny.

V této části refrénu hraje Karel Plíhal opět doprovod v podobě vybrnkávání, přičemž basová kytara toto vybrnkávání podporuje hraním daných akordických tónů. V taktu, kde Plíhal zpívá „*ručičky hodinek*“, zaznívají tři flažolety symbolizující zvuk hodin.

Allegro (♩ = 155)

Dmi D#dim E F E

Člověk si rovná žebříček hodnot, ručičky hodinek, nožičky od not.

Celou píseň zakončuje první část sloky, ve které je slovo průvan nahrazeno slovem průser.

Text této písně je kombinací textu nerýmovaného a rýmovaného. V první a druhé sloce v podstatě nenajdeme žádný rým. Pouze ve třetí části obou slok se opakuje vždy tatáž věta. Zároveň se ale tato opakování navzájem rýmují (*aniž kdo cokoli složí/mají dnes přejímku zboží*). Ve třetí sloce je užito dvou rýmových schémat (a-b-c-b, a-a) a text čtvrté sloky je postaven na rýmu sdruženém (a-a-b-b). V refrénu Plíhal znovu používá dvě rýmová schémata (a-a-a-a, a-b-c-b). Stejný chaos, jaký způsobuje průvan, může navozovat i tato píseň, a to jak po stránce hudební, tak textové.

Průvan

Allegro (♩ = 155)

A⁶ Emi Dmaj⁷ D[#]dim Amaj⁷ F⁷

1. Kdosi kdesi otevřel dveře a vznikl průvan. Básníci zoufale koukají do sklenek,

B⁹ E⁷ A⁶

aniž kdo cokoli složí, aniž kdo cokoli složí. 2. Kdosi kdesi otevřel

Emi Dmaj⁷ D[#]dim Amaj⁷ F⁷ B⁹

dveře a vznikl průvan. V Ústřední půjčovně původních myšlenek mají dnes přejímku

E⁷ Ami E

zboží, mají dnes přejímku zboží. Ref: Za noci, za dne, způsoby žádné.

Ami Ami/G Fmaj⁷ F[#]7 Dmi

Průvan si zamane do bytu vpadne. Člověk si rovná

D[#]dim E F E

žebříček hodnot, ručičky hodinek, nožičky od not.

3. Kdosi kdesi otevřel dveře a vznikl průvan.
Závěsy, záclony, zásady, zákony...
Pohlednice svatého Víta
v divokém tanci se zmítá.

R: Za noci, za dne, způsoby žádné.
Průvan si zamane do bytu vpadne.
Člověk si urovná žebříček hodnot,
ručičky hodinek, nožičky od not.

4. Kdosi kdesi otevřel dveře a vznikl průvan.
Vylil půl kofoly na knížku od Zoly
a roznesl po celém světě
básničky, co jsem psal Kvěť.

Kdosi kdesi otevřel dveře a to je průser...

2.6. Nezestárlas

Prozatím poslední studiová nahrávka Karla Plíhala *Vzduchoprázdliny*⁷⁴ vyšla v roce 2012, tedy osm let po vydání alba *Nebe počká*⁷⁵. Na otázku, proč mu trvalo tak dlouho, než nahrál další album, Plíhal odpověděl: „*Přemýšlel jsem, jak budu na tuhle otázku elegantně odpovídat, ale nejčistší a nejupřímnější odpověď zní: prostě mě dřív nic nenapadlo.*“⁷⁶ Zatímco na druhém zmíněném albu Plíhal nahrál Kainarovy texty napsané na jazzové a swingové písně z třicátých let, na nahrávce *Vzduchoprázdliny* se navrátil ke své autorské tvorbě. Zároveň se navrátil i ke skromnému aranžmá obsahujícímu pouze jeho zpěv a doprovod kytary. Toto album bylo v roce 2012 oceněno hudební cenou Anděl v kategorii Folk & Country.⁷⁷

Některé z písní, které vyšly na této nahrávce, hrál Karel Plíhal na svých koncertech ještě před jejím vydáním, což naznačovalo příchod nového alba. Jednou z nich je i píseň *Nezestárlas*. Píseň je napsána v tónině *b moll* a čtyřčtvrtovém taktu. Autor opět užívá kapodastr umístěný na prvním pražci kvůli snadnějšímu hraní. Skladbu charakterizuje především užívání proměnlivého tempa, přičemž zde autor klade velký důraz na agogiku. Živá verze se od studiové nahrávky nijak výrazně neliší. Rozdíl může představovat pouze interpretace, to zejména větší rozdíly mezi tempy. Avšak ani samotná interpretace není od studiové nahrávky příliš odlišná.

Forma písně *Nezestárlas* je poměrně jednoduchá, obsahuje pouze tři sloky a předehtu, která se v průběhu navrácí v podobě mezihry a nakonec jako dohra. Předehtu je totožná s doprovodem hybnější části sloky (*Bmi, A^b, Fmi, G^b, A^b, Bmi, D^b, E^{bmi}, A^b, Bmi, G^b, F, Bmi*). Karel Plíhal v této písni užívá typ doprovodu, v němž propojuje doprovod akordický s doplňujícími melodickými tóny kopírujícími melodii zpěvu. Akordy jsou zvoleny tak, že melodii zpěvu kopírují již jejich samotné tvary a pořadí. Jednotlivé akordy se zde však vyskytují v podobě oktávových souzvuků nebo v nich chybí tercie.

⁷⁴ Viz příloha Soupis nahrávek. *Vzduchoprázdliny*. 2012.

⁷⁵ Tamtéž. *Nebe počká*. 2004.

⁷⁶ DĚDEK, Honza. *Karel Plíhal – muž bez ambicí*. Instinkt, 11. října 2012.

⁷⁷ Ročník 2012. Ceny Anděl [online]. [cit. 25.3.2016]. Dostupné z: <http://cenyandel.cz/rocnik-2012>

Rubato (♩ = cca 70)

Bmi Ab Db Ab Db Gb Ab Db

1. Rá - di se po - tká - vá - me v mí - stech kde jsme sa - mi,

Jednotlivé sloky se skládají ze dvou stejných polovin, přičemž každou polovinu tvoří dvě části. První část je v obou polovinách sloky stejná (*Bmi*, *A^b*, *D^b*, *E^{bmi}*, *A^b*, *D^b*, *G^b*, *A^b*). V této části dochází k postupnému nárůstu hybnosti. První akord *Bmi* připadá na dvě doby, další akordy *A^b* a *D^b* připadají každý na jednu dobu. Následující akordy poté připadají každý na jednu osminu. Tato část končí akordem *A^b*, ve zpěvu zpomalením a pauzou, jež je prodloužena fermatou. V kytarovém doprovodu zaznívá tón *des*, na který přímo navazuje druhá část této poloviny sloky.

Rubato (♩ = cca 70)

Bmi Ab Db Ab Db Gb Ab Db

1. Rá - di se po - tká - vá - me v mí - stech kde jsme sa - mi,

Druhá část je vždy o něco rychlejší i hybnější. Na každou slabiku zde připadá jeden akord (*Bmi*, *A^b*, *Fmi*, *G^b*, *A^b*, *Bmi*, *D^b*, *E^{bmi}*, *A^b*, *Bmi*, *G^b*, *F*). Zatímco druhá část první poloviny sloky končí zadržením dominantního akordu *F* a zpomalením tempa, jež připravují nástup opakující se poloviny, druhá část druhé poloviny je zakončena přidáním tónického akordu *Bmi*, který funkčně i pocitově ukončuje každou sloku a nakonec i celou píseň.

Rubato (♩ = cca 70)

Bmi Ab Fmi Gb Ab Bmi Db Ebmi Ab Bmi Gb F Bmi

Bůh ví, že ne - ze - stár - las a - ni ne - vy - prah - las.

Linku zpěvu z melodického hlediska tvoří především sekundové a terciové kroky, přičemž největším užitým intervalem je kvartový skok, který se opakuje vždy v prvních částech obou polovin slok. Na rozdíl od předchozích analyzovaných písní zde Plíhal v melodii zpěvu nepoužívá kromě jediného užitého kvartového skoku větší intervaly například v podobě kvintových skoků. V melodii celé písně také autor užívá jeden typ rytmického modelu. Podle tohoto rytmického modelu lze každou sloku rozdělit do čtyř kratších částí, které jsou vždy složeny ze dvou taktů. Samotná rytmiizace není příliš složitá. Melodii i rytmus zpěvu tvoří pouze noty v osminových hodnotách. První takt každého dvojtaktí začíná osminovou pomlkou, přičemž samotný zpěv je odsazen a nastupuje až na následující osminu. Druhý takt je naopak zakončen pomlkou čtvrtovou, která je prodloužena fermatou a odděluje od sebe jednotlivá dvojtaktí.

Rubato (♩ = cca 70)

Bmi Ab Db Ab Db Gb Ab Db

1. Rá - di se po - tká - vá - me v mí - stech kde jsme sa - mi,

Píseň *Nezestárlas* je sice napsána ve čtyřčtvrtovém taktu a Karel Plíhal tohoto taktu dodržuje, avšak užívání proměnlivého tempa a velký důraz kladený na agogiku může navozovat pocit nepravidelnosti v taktu.

V textu autor užívá podobně jako u předchozí analyzované písně kombinaci více druhů rýmového schématu. V první polovině první a třetí sloky je užito střídavého rýmu (a-b-a-b), v první polovině druhé sloky Plíhal používá rýmu přerývaného (a-b-c-b). V druhé polovině každé sloky se vždy opakuje stejný text, ve kterém je užito rýmového schématu a-b-b-b.

Nezestárlas

Rubato (♩ = cca 70)

The musical score is written in a single system with four staves. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'Rubato' with a quarter note equal to approximately 70 beats per minute. The melody is written in a treble clef. Chord symbols are placed above the notes. The lyrics are written below the notes.

Bmi Ab Db Ab Db Gb Ab Db
1. Rá - di se po - tká - vá - me v mí - stech, kde jsme sa - mi

Bmi Ab Fmi Gb Ab Bmi Db Ebmi Ab Bmi Gb F
svá slo - va pro - tká - vá - me sny a vzpo - mín - ka - mi.

Bmi Ab Db Ab Db Gb Ab Db
Do - kud se u - smí - váš, do - kud se smě - ješ na - hlas,

Bmi Ab Fmi Gb Ab Bmi Db Ebmi Ab Bmi Gb F Bmi
Bůh ví, že ne - ze - stár - las a - ni ne - vy - prah - las.

2. V podzimních lesích,
tichých jako chrámy Páně
soumrak se tiše chystá
k milosrdné ráně.
Dokud se usmíváš,
dokud se směješ nahlas,
Bůh ví, že nezestárlas,
ani nevyprahlas.
3. Než hvězda přeletí,
než naposledy vzplanem,
ve věčném objetí
se stanem hologramem.
Dokud se usmíváš,
dokud se směješ nahlas,
Bůh ví, že nezestárlas,
ani nevyprahlas.

Závěr

„Kdysi řekl, že hudba má pomoci textu, aby se stal básní. Lepší charakteristiku jeho hudby neznám,“ píše ve svém sleeve note ke kompilaci *Skříň s beduíny*⁷⁸ publicista Jiří Černý.⁷⁹ Karel Plíhal by se dal skutečně označit za básníka, který svou hudbou oživuje nejen své texty. Jak sám tvrdí: „Text musíte znát z paměti a nosit si ho v palici. Melodie pak sama vyplyne tím, že si ho budete neustále přeríkávat jako báseň.“⁸⁰

Základ Plíhalových melodií nejčastěji tvoří řady sekundových kroků místy prokládaných kroky terciovými, jež postupují vzestupně nebo sestupně. Za (i před) každým takovým postupem se většinou nachází buďto větší intervalový skok (kvartový, kvintový, sextový i oktávový) anebo se melodie zadrží na jednom tónu. Těmito dvěma možnostmi zároveň mohou být jednotlivé postupy od sebe odděleny. Kromě čistě vzestupných nebo sestupných postupů také Plíhal využívá střídavé tóny. Některé z jeho melodií občas mají rozsáhlý výškový ambitus a obsahují velké intervalové skoky (*Mikymauz*).

Ačkoliv jsme se v analyzované písni *Ve skříni* na několika místech melodie zpěvu setkali s *legaty*, v Plíhalových písních je ale příliš často nenajdeme. Své melodie totiž většinou tvoří tak, aby na každou slabiku zazníval právě jeden tón. Protože písně vycházejí přímo z něj, jeho pocitů a nálad, jednotlivá živá provedení se často liší frázováním a interpretací. Kromě toho ale pravidlo jednoho tónu na jednu slabiku dodržuje. Výjimku také tvoří analyzovaná píseň *Mikymauz*, u které Plíhal zhudebňoval text Jaromíra Nohavici. Hudba je postavena na melodickém modelu, který se v průběhu písně nemění. Proto zde toto pravidlo není zcela dodržováno a některá Nohavicova složitější slova a slovní spojení se jednoduše musela do dané melodie napasovat.

Všechny rozebrané písně z předchozí analytické části práce byly napsány v čtyřčtvrtovém taktu. Ačkoliv je tento takt pro folkový žánr dosti typický, pro tvorbu Karla Plíhala je téměř charakteristický. Jeho hudba si zakládá zejména na jednoduchosti a srozumitelnosti, což čtyřčtvrtový takt do jisté míry sám o sobě zaručuje. V jeho tvorbě

⁷⁸ Viz příloha Soupis nahrávek. *Skříň s beduíny*. 2015.

⁷⁹ ČERNÝ, Jiří. *Skříň s beduíny, sleeve note*. 2015.

⁸⁰ Telefonický rozhovor s Karlem Plíhalem ze dne 7.4.2016, archiv autorky.

ale najdeme i písně psané v tomto taktu, u nichž složitější nebo nepravidelná rytmičtá doprovodu může přítomnost tohoto taktu poněkud vyvracet. Příkladem může být i analyzovaná píseň *Průvan*, ve které kytara akustická i basová využívá vlastního rytmického modelu. Oba modely disponují odlišnou rytmičtostí, přičemž se sejdou pouze na dvou místech v rámci dvojtaktí. Na první poslech tak zní tato píseň dosti chaoticky. V momentě nástupu Plíhalovy melodie zpěvu, jež už je pravidelně a srozumitelně rytmičtá, se přítomnost čtyřčtvrtového taktu upevňuje. A právě díky čtyřčtvrtovému taktu ve spojení s rytmickou přesností stavby textů jsou Plíhalovy jednotlivé nápěvy i celé písně tak snadno zapamatovatelné a zdánlivě jednoduše interpretovatelné.

Ačkoliv Karel Plíhal neabsolvoval žádné hudební vzdělání, díky svému talentu a elánu do tvoření nových písní se vypracoval na hudebníka, který skvěle zná a ovládá svůj nástroj. Jak sám dodává: „*Je dobré skládat hudbu na nástroj, na který jste zvyklí, a který dokonale znáte.*“⁸¹ A to zejména z důvodu možností harmonizace. V případě, že hudebník nezná a neovládá svůj nástroj dostatečně dobře, používá neustále pár stejných akordů, což ve výsledku zní až nenápaditě. Plíhalova charakteristická harmonizace je naopak bohatá. Vedle durových a mollových kvintakordů hojně užívá také septakordy. Ve svých písních kromě septakordů dominantních a malých mollových často používá septakordy velké (ozn. *maj7*) i zmenšené (ozn. *dim*). Právě zmenšené septakordy se také často vyskytují i u Jaromíra Nohavici. V písních Karla Plíhala ale najdeme i durové kvintakordy s přidáním sextou (ozn. *6*) a místy i akordy nónové (ozn. *9*).

Karel Plíhal disponuje bezbřehou fantazií, v jeho písních hrají důležitou roli kromě obyčejných lidí se všedními problémy také nejrůznější zvířata a pohádkové bytosti. Také má velký smysl pro metafory a jeho poetika je srovnatelná s poetikou písničkářské legendy semaforové éry, Jiřího Suchého. Jiří Černý hodnotí Plíhalovy texty takto: „*Plíhalovy texty jsou jednak nezaměnitelné, jednak nesmírně lidské. Tolik porozumění, lidského pochopení a soucitu, co se dá najít či vystopovat v jeho textech, se dá najít u kohokoli jiného jen těžko.*“⁸²

Z analytické části této bakalářské práce je mimo jiné patrné množství témat, které Plíhal do svých zhudebněných básní protkává. Například v písni *Na konečné tramvaje* popisuje dobu strávenou na tramvajové zastávce čekáním na dívku. *Skončil další fet nás*

⁸¹ Tamtéž.

⁸² VONDRÁK, Jiří. *Legenda folku & country*. První vydání. Brno: Jota, 2004. s. 265.

naopak přemísťuje na muzikantský večírek i se všemi neřestmi, které se tam odehrávaly. Píseň *Ve skříni* zase poukazuje na Plíhalovu až dětskou fantazii. Text písně *Nezestárlas* představuje písničkářův posun k vážnějším tématům, který je patrný na jeho posledním albu. Konkrétně se zde zamýšlí nad stářím.

V jeho tvorbě nalezneme jak texty popisné, vystihující určité situace a popisující konkrétní osoby či bytosti (*Skončil další fet*), tak i texty, jež jsou tvořeny spíše náhodným sledem momentálních myšlenek (*Průvan*). V obou případech si ale olomoucký písničkář zakládá především na poetických výrazech nahrazujících běžný hovorový jazyk. Právě hojně používání poetismů a nejrůznějších metafor je jedním z nejcharakterističtějších znaků jeho písní a také jedním z důvodů, proč je jeho tvorba tak originální a těžko napodobitelná. Oproti ostatním folkovým písničkářům disponuje Karel Plíhal obrovskou slovní zásobou. Také má velkou oblibu ve vymýšlení nejrůznějších nových vlastních slov, spojování slov a celkově si se slovní zásobou rád hraje.

Dále jsou jeho texty charakteristické zejména díky množství užitých rýmů. Kromě základních druhů rýmů⁸³ Karel Plíhal velmi často experimentuje a vytváří vlastní druhy rýmových schémat, a to jak v rámci jednotlivých veršů, tak i v rámci celých slok. Příkladem může být analyzovaná píseň *Průvan*. V ní autor využil čtyři druhy rýmových schémat, přičemž se navíc rýmují závěry první a druhé sloky.

V jeho textech jsme se na rozdíl od jeho soupeřů snad nikdy nesetkali s výroky protestujícími proti minulému režimu ani stěžujícími si na společenskou a politickou situaci. Jeho texty jsou sice sdělné, avšak jednoduchým a srozumitelným způsobem. „*Lidi potřebují sdělné písničky. Taky když chceš něco říct, dávám si pozor, abych to neokecával. A je to možná i tím, že se sám bavím, když písničky píšu. Kdyby se mi nelíbily, nehrál bych je,*“⁸⁴ dodává Karel Plíhal.

Plíhal také kromě psaní svých vlastních textů často zhudebňuje texty literárních autorů. Svou hudbou tak oživil texty Josefa Kainara, Jiřího Žáčka, Emanuela Frynty, Jaroslava Seiferta nebo Vítězslava Nezvala. Oblibu v Kainarových textech také potvrzuje

⁸³ Sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný, postupný. (pozn. autorky).

⁸⁴ DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990. s. 99.

album *Nebe počká*⁸⁵, na němž Plíhal vydal dvaadvacet swingových písní z třicátých let, na které Josef Kainar napsal české texty.

Jedním z nejzásadnějších rysů písní Karla Plíhala a jejich interpretace je bezesporu jeho pěvecký projev. Charakterizuje jej zejména až nepěvecké zabarvení hlasu, skromné a nesmělé vystupování a těžko popsatelná deformovaná výslovnost. „*Taktěž skromný, trochu udýchaný hlasový fond nahrává optimálnímu vyznění charakteristického proudu básnických obrázků, metafor, gagů, rýmů a jazykových perliček.*“⁸⁶ Své koncerty navíc prokládá krátkými básničkami, jež jsou charakteristické hravostí, fantazií i snivostí.

Jako autor a hudebník se Karel Plíhal řadí mezi české folkaře, jako jsou např. Karel Kryl, Jaromír Nohavica, Vladimír Merta, Robert Křesťan aj., avšak velké množství jeho písní přesahuje do jiných žánrů. Předchozí část této práce obsahovala analýzy šesti písní, které měly mimo jiné poukázat právě na žánrovou rozmanitost jeho tvorby. V Plíhalových písních lze často spatřit vlivy zejména swingu a jazzu, a to jak z harmonického a melodického hlediska, tak i z hlediska instrumentace. Například studiovou verzi analyzované písně *Na konečné tramvaje* nahrál spolu s kapelou, jejíž složení se až nápadně podobá složení skupiny jazzové. Samostatná a odlišná rytmika jednotlivých nástrojů v písni *Průvan* je také jedním z charakteristických prvků jazzové hudby.

Svou první studiovou desku nahrál spolu s kapelou a druhou spolu s doprovodem Emila Pospíšila, avšak postupem času se při nahrávání začal spoléhat pouze sám na sebe a svou kytaru. V současné době písničkář preferuje samostatnou práci a s kapelou již nenahrává, jelikož je pro něj složité tvořit doprovod kytarový, natož tak pro celou kapelu. „*To bohužel nefungovalo, neboť jsem tak chabý zpěvák, že mi dělá problém prosoukat texty písní tóny jedné kytary,*“⁸⁷ komentuje.

Karel Plíhal patří v rámci daného žánru k nejvýraznějším osobnostem, což je dáno jeho neotřelými texty i invenčním doprovodem. Jak již bylo výše zmíněno, svůj nástroj

⁸⁵ Viz příloha Soupis nahrávek. *Nebe počká*. 2004.

⁸⁶ Plíhal, Karel. In: *Český hudební slovník osob a institucí*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. [online]. [cit. 22.4.2016]. Dostupné z http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000026

⁸⁷ VLASÁK, Vladimír. *Kvůli novým písním jsem rok a půl nekonzertoval, tvrdí Karel Plíhal*. [online]. [cit. 22.4.2016]. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/karel-plihal-ma-nove-album-rozhovor-d6q-/hudba.aspx?c=A120924_161100_hudba_ob

dokonale zná a ovládá, což mu umožňuje používat ve svých písních mnoho variant doprovodů. Jeho doprovod charakterizuje především vysoká technická i harmonická propracovanost.

Jelikož se ve svých začátcích pohyboval mezi kapelami, styl jeho kytarové hry měl skutečně spíše doprovodný charakter. Jednalo se buďto o čistě akordický doprovod nebo jednodušší prstový doprovod pravé ruky založený na hraní akordických rozkladů. Určitou vazbu na působení v kapele může představovat i Plíhalovo první studiové album, které také natočil s kapelou, ačkoliv se jednalo o první album jeho sólové kariéry. V analyzované písni *Na konečné tramvaje* se nachází kytary dvě. První kytara hraje jednoduchý a nevýrazný akordický doprovod, zatímco druhá zde plní funkci sólové kytary místy hrající vyhrávky a melodie zpěvu. V druhé uvedené písni *Skončil další fet* jsou opět dvě kytary, sólová elektrická a doprovodná akustická, které slabě dokresluje kytara basová. Vzhledem k tomu, že kromě uvedených kytar zde nejsou obsazeny žádné další nástroje, důležitost doprovodné kytary značně narůstá. V této písni využívá Karel Plíhal prstového doprovodu vycházejícího z kombinace akordických rozkladů a melodických tónů, přičemž rytmizace doprovodu je v celé písni pravidelná a přesná. Akustická kytara zde tedy zastává funkci doprovodu, avšak zároveň i nositele rytmu.

V písni *Mikymauz* od Jaromíra Nohavici naopak využil poměrně náročnou figuraci prstového doprovodu kombinující hraní základních akordických tónů s tóny tvořícími melodii. Samotný doprovod vychází z melodie zpěvu, kterou téměř přesně kopíruje, což představuje jeden z nejcharakterističtějších rysů Plíhalova doprovodného stylu hry na kytaru. V další analyzované ukázce *Ve skříni* lze slyšet asi nejtypičtější styl Plíhalova doprovodného stylu. Prstový doprovod je opět založený na kombinaci hraní melodie kopírující melodii zpěvu a hraní akordických tónů. Oproti předchozímu příkladu je ale tato varianta o něco jednodušší. Píseň *Průvan* zase představuje užití více typů doprovodů v rámci jedné skladby. Rytmizovaný akordický doprovod je zde kombinován s doprovodem prstovým a zároveň s vyhrávkami v podobě sestupných stupnicových postupů. V poslední ukázce *Nezestárlas* Plíhal využívá doprovodu akordického, v němž téměř každý akord zaznívá na jednu slabiku textu. Akordy jsou zde voleny tak, že jejich samotné tvary kopírují melodii zpěvu.

V průběhu přibližně třiceti let, co se Plíhal pohybuje na české folkové scéně, lze na jeho technice kytarové hry pozorovat určitý vývoj. Z pouhých šesti ukázek se dá jen

těžce vyvodit konkrétně, avšak na uvedených příkladech jde alespoň částečně vidět, jak charakteristické rysy jeho kytarového stylu postupně vykrystalizovaly.

Vývoj Plíhalovy tvorby jako celku velmi úzce souvisí právě s vývojem jeho instrumentální zdatnosti. Z hlediska textů si Karel Plíhal neustále drží svůj nadhled. Jeho texty jsou i nadále plné fantazie, pohádkových bytostí, zvířat i obyčejných lidských osudů, avšak na posledním albu je patrné, že se autor zamýšlí i nad vážnějšími situacemi. I v poslední zmiňované písni *Nezestárlas* se Plíhal zabývá stářím a na celém posledním albu se často objevuje motiv Boha. Jak již bylo výše zmíněno, jeho hudba vychází z osobnosti a pocitů, a proto je velmi různorodá.

Karel Plíhal si díky svému specifickému hudebnímu výrazu, životnímu nadhledu a skromnému lidskému vystupování získal mnoho příznivců a svou osobou a především tvorbou velmi obohatil českou folkovou scénu. Plíhal také stále aktivně koncertuje po České republice a ve své skladatelské činnosti nadále pokračuje. Mnou analyzovaný vývoj tak není zcela u konce, ale je naopak stále živý.

Shrnutí

Předkládaná bakalářská práce *Karel Plíhal – analytické sondy do písňové tvorby* se zabývá olomouckým písničkářem Karlem Plíhalem, zejména pak jeho písňovou tvorbou z hlediska hudební analýzy. Úvodní část práce seznamuje čtenáře s osobností a životem Karla Plíhala a přibližuje zásadní momenty v jeho hudební kariéře od patnácti let až po současnost. Hlavní text práce obsahuje analýzy šesti chronologicky seřazených písní, ve kterých poukazují na typické rysy Plíhalových písní. Závěrečná a nejpodstatnější část této práce představuje shrnutí charakteristických rysů jeho tvorby, nastínění jejího vývoje a vývoje jeho stylu hry na kytaru. Plíhalova písňová tvorba je charakteristická zejména harmonickou bohatostí, líbivými melodiemi, typickým kytarovým doprovodem a invenčními texty postavenými na nejrůznějších variantách rýmových schémat. Svými písněmi se Karel Plíhal zařadil mezi nejvýznamnější představitele české folkové scény, jako jsou například Jaromír Nohavica, Vladimír Merta, Jaroslav Hutka a další.

Summary

This bachelor thesis *Karel Plíhal - Analytical Probes Into Song Works* focuses on Karel Plíhal, a folksinger from Olomouc with a special focus on production of his song from the point of view of music analysis. The introductory part presents life and personality of Karel Plíhal and highlights the crucial moments of his musical career since he was fifteen until now. The main text of the thesis includes analyses of six songs in chronological order where I stress the typical features of Plíhal's songs. The final and most important part of the work presents a summary of characteristic features of his music production, an outline of its development and also development of his guitar playing technique. Plíhal's songs are characteristic especially with harmonic richness, pleasing melodies, typical guitar accompaniment and inventive lyrics built on different variants of rhyming schemes. With his work Karel Plíhal joined the most important artists of the Czech folk music scene, e.g. Jaromír Nohavica, Vladimír Merta, Jaroslav Hutka and others.

Zusammenfassung

Die vorliegende Bachelor Arbeit über Karel Plihal – analytische Sonden seiner Lieder. Die Arbeit untersucht das Werk von dem Liedermacher Karel Plihal aus Ölmütz, aus der Sicht der Musikanalyse. In der Einleitung der Arbeit wird der Leser mit der Persönlichkeit von Karel Plihal und seinen Schlüsselmomenten der Musikkarriere von ihm, seit seinem fünfzehnten Lebensjahr bis zur Gegenwart, bekannt gemacht. Der Haupttext der analytischer Arbeit untersucht sechs chronologisch aneinandergereihten Lieder und zeigt deren typische Eigenschaften. Der abschließende und wichtigste Teil der Arbeit ist die Zusammenfassung, der charakteristischen Eigenschaften seines Werks, die Untersuchung seiner Entwicklung und seines Stills des Gitarrenspiels. Die Liedgestaltung von Karel Plihal ist charakteristisch vor allem durch den harmonischen Vielfalt den ansprechenden Melodien, typischer Gitarrenbegleitung und den ideenreichen Texten, die auf verschiedenen Variationen von Reimschemen aufbauen. Dadurch gehört er mit seinem Liederwerk zu den erfolgreichsten Vertretern der tschechischen Folk-Szene, wie zum Beispiel: Jaromír Nohavica, Vladimír Merta, Jaroslav Hutka und andere.

Seznam pramenů a literatury

1. Použitá literatura

BLÜML, Jan. *Dějiny moderní populární hudby v Olomouci se zaměřením na období 1945-1989*. Olomouc, 2014.

BLÜML, Jan. Píseň Akordy Karla Plíhala. In: *Hudba v Olomouci 1945-2013*. První vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2014. s. 563-568.

BULISOVÁ, Jiřina (ed.). *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. První vydání. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003.

DAN, Pavel (překl.). *Hrajeme na kytaru: základy hry na rockovou, folkovou a klasickou kytaru*. 1. české vydání Praha: Ottovo nakladatelství, 2007.

DOBIÁŠ, Jan. *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990.

FULLER, Ted. *Kytarové akordy: 150 základních durových a mollových akordů*. 1. české vydání Praha: Svojtka & Co., 2008.

HONS, Miloš. *Hudební analýza*. První vydání. Praha: Togga, 2010.

JANEČEK, Karel. *Hudební formy*. První vydání v SNKLHU. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, 1955.

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: Část jmenná - Československá scéna*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990.

NOHAVICA, Jaromír. *Jarek Nohavica komplet*. První vydání. Cheb: G + W, 2005.

PETRLOVÁ, Monika. *Poetika textů Karla Plíhala*. Brno, 2007.

PLÍHAL, Karel. *Jako cool v plotě*. První vydání. Hradec Králové: Inspiracek, 2006.

RÍMSKÝ, Petr. *Písně Karla Plíhala od A do Ž a jedna navíc*. Druhé, doplněné vydání. Brno: Hitbox, 2001.

VIČAR, Jan. *Hudba v Olomouci 1945-2013*. První vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2014.

VLASÁK, Vladimír. *Folkari: báječní muži s kytarou, kteří psali dějiny*. První vydání. Řitka: Daranus, 2008.

VONDRÁK, Jiří. *Legendy folku & country*. První vydání. Brno: Jota, 2004.

ZENKL, Luděk. *ABC hudebních forem*. První vydání. Praha: Supraphon, 1990.

2. Internetové zdroje

<http://www.karelplihal.cz>

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=1000026

<http://ladinek.com/karel-plihal>

<http://plihal.wz.cz>

<http://www.nohavica.cz>

<http://www.nacerno.cz>

<http://www.jiri-cerny.wbs.cz>

<http://www.youtube.com>

3. Rozhovory

Telefonický rozhovor s Karlem Plíhalem ze dne 7.4.2016, archiv autorky.

Rozhovor s Pavlem Kudrnou prostřednictvím emailu ze dne 3.3.2016, archiv autorky.

ČERNÝ, Jiří. *Ani hrdina – ani dezertér*. Mladý svět, 2. prosince 1993.

DĚDEK, Honza. *Karel Plíhal – muž bez ambicí*. Instinkt, 11. října 2012.

DOBIÁŠ, Jan. Karel Plíhal – písničkář hotových jídel. In: *Brnkání na duši: Vladimír Merta, Stanislav Wabi Daněk, Karel Plíhal, Marek Eben, Dagmar Andrtová-Voňková, Pavel Žalman Lohonka, Jaromír Nohavica*. První vydání. Praha: Práce, 1990.

KUČERA, Ilja. *Karel Plíhal: My muzikanti jsme jako děčka, rádi si hrajeme*. Muzikus, 21. září 2005.

KUZNÍK, Antonín. *K. Plíhal: „Svou první desku mám rád...“*. Týdeník Kroměřížska, 17. února 2009.

LESCHTINA, Jiří. *Karel Plíhal: Bledá závist je dobrý motor pro tvorbu*. Hospodářské noviny – víkend, 24. září 2004.

VLASÁK, Vladimír. *Kvůli novým písním jsem rok a půl nekoncertoval, tvrdí Karel Plíhal*. [online]. 25.9.2012. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/karel-plihal-ma-nove-album-rozhovor-d6q-/hudba.aspx?c=A120924_161100_hudba_ob

4. Sleeve note

ČERNÝ, Jiří. *Skřín s beduíny*, sleeve note. 2015.

KLOS, Čestmír. *Karel Plíhal*, sleeve note. 1985.

Seznam zkratek

acc.....	akordeón (heligonka)
b.	kontrabas
bg.	basová kytara
bvoc.	doprovodné vokály
cl.	klarinet
ds.....	bicí nástroje
elg.	elektrická kytara
fl.....	flétna
g.	kytara
harm.	foukací harmonika
hf.....	harfa
ks.....	klávesové nástroje
mand.	mandolína
ob.	hoboj
org.	varhany
p.	piano (klavír)
perc.	perkuse
sax.	saxofon
sít.	sitár
synt.	syntetizátor
tb.	trombón
tp.	trubka
vcl.	violoncello
vi.	housle
voc.	zpěv

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Lucie Zelenková
Název katedry a fakulty:	Katedra muzikologie, Filozofická fakulta FF UP v Olomouci
Název diplomové práce:	Karel Plíhal – analytické sondy do písňové tvorby
Vedoucí diplomové práce:	Mgr. Jan Košulič
Počet stran:	54
Počet znaků:	72 624
Počet příloh:	3
Počet titulů použité literatury:	17
Klíčová slova:	Karel Plíhal, folk, píseň, Olomouc

Charakteristika diplomové práce:

Bakalářská práce se zabývá písňovou tvorbou olomouckého písničkáře Karla Plíhala z hlediska hudební analýzy. Popisuje charakteristické rysy jeho tvorby a následně je shrnuje do vývoje. Práce také přibližuje zásadní momenty v Plíhalově hudební kariéře. Práce obsahuje tři přílohy, a to přepis telefonického rozhovoru s Karlem Plíhalem, kompletní soupis nahrávek, na nichž se Plíhal podílel a přiložené CD se zvukovými nahrávkami analyzovaných písní.